

به مناسبت روز جهانی سالمندان؛

با ۳۰ میلیونی شدن تعداد سالمندان برنامه دولت چیست؟

هرچه پیش می‌رویم جمعیت کشور به سمت پیری و سالمندی در حرکت است طبق پیش بینی‌ها صورت گرفته در سال ۲۰۵۰، ۳۰ میلیون نفر از این جمعیت را سالمندان تشکیل می‌دهند.

به گزارش پرسون، پیری یا سالمندی به عنوان آخرین دوره زندگی انسان پیوسته مورد توجه متفکران علوم انسانی و زیست شناسی قرار داشته است. این دوره از زندگی که معمولاً با بالا رفتن سن برای اشخاص مطرح می‌شود، در بسیاری موارد مسائلی، چون ضعف قوای جسمانی، تنهایی، از کار افتادگی، معلولیت، بیماری و احتمالاً بی سرپرستی و فقر و تنگ دستی را همراه خود دارد.

سن سالمندی در کشورهای کمتر توسعه یافته ۵۵ سالگی و در کشورهای در حال توسعه که معیار سازمان بهداشت جهانی است ۶۰ سالگی و در کشورهای توسعه یافته ۶۵ سال در نظر گرفته شده است.

بر اساس گزارشات منتشر شده از سازمان ملل تا سال ۲۰۸۰ در حدود ۸۰ درصد از جمعیت سالمند جهان در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند. شناخت نیازها و مشکلات این جمعیت و تلاش در جهت مرتفع ساختن آن علاوه بر چتر حمایتی که بر سر سالمندان و خانواده‌های آنان قرار می‌دخد، ارزش افزوده چشمگیر هم در اقتصاد به همراه خواهد داشت.

جمعیت سالمندان در ایران در سال ۱۳۶۵، ۵ درصد جمعیت کشور بود و در سال ۹۷، به ۱۰ درصد جمعیت کشور رسید و سال ۱۴۲۱، مجدد جمعیت سالمند ایران ۲ برابر می‌شود و در سال ۱۴۳۵، جمعیت سالمندی از ۳۳ درصد عبور می‌کند. هم شتاب رشد و هم درصد این جمعیت سالمند به شدت در حال افزایش است که در جهان این سرعت کم نظیر است.

قبل از پیروزی انقلاب سن امید به زندگی حدود ۵۷ سال بود، اما در سال ۹۵ امید به زندگی، ۷۵ سال و سن بازنشستگی حدود ۵۵ سال شده است و سالمندان حدود ۲۰ تا ۳۰ سال بعد از بازنشستگی عمر می‌کنند و آمار کارمندان و کارگران و کسانی که تحت پوشش بیمه‌ها هستند، بسیار افزایش یافته است، پس در آینده تعداد افراد بازنشسته‌ای که حقوق بازنشستگی می‌گیرند، افزایش می‌یابد.

سالمندان مشکلات زیادی دارند؛ سالمندان تنها زندگی می‌کنند، منبع درآمد مستقل ندارد و میزان درآمد پائین است، بیماری‌های جسمی دارند، مشکل در انجام فعالیت‌های روزانه دارند، نیازمند حمایت عاطفی و انواع حمایت‌های اجتماعی هستند، با فضای امروزی آشنایی ندارند و حاشیه‌ای شده‌اند (شکل گیری انزوای اجتماعی در بین سالمندان به علت ویژگی‌های تحمیلی زندگی امروزی) و وجود مشکل برای گذران اوقات فراغت و بیهودگی و عدم بهره وری مناسب از عمر و زمان از جمله مشکلات سالمندان است.

اما هرچه پیش می‌رویم جمعیت کشور به سمت پیری و سالمندی در حرکت است طبق پیش بینی‌ها صورت گرفته در سال ۲۰۵۰ جمعیت ایران ۹۰ میلیون نفر می‌شود و ۳۰ میلیون نفر از این جمعیت را سالمندان تشکیل می‌دهند و هنگامی که جامعه سالخورده می‌شود نیازمند خدمات بیشتری است و سیاست جامعه باید به صورتی باشد که بدانیم ۳۰ سال آینده چه کمکهایی می‌توانیم به این گروه کنیم.

دلایل سالمندی جمعیت ایران چیست؟

مشفق استاد جمعیت شناسی در خصوص دلایل سالمندی جمعیت ایران گفت: سالمندی همان انباشتگی و افزایش مستمر و مداوم جمعیت در سنین

۶۰ و ۶۵ سال به بالا است و این اتفاق چرا می افتد؟ به سه دلیل؛ دلیل اول بحث افزایش امید به زندگی است. هر چه امید به زندگی و طول عمر افراد بیشتر افزایش پیدا کند ماندگاریشان در سن سالمندی هم افزایش پیدا می کند و وقتی ماندگاری بیشتر می شود، تعداد افزایش پیدا می کند و درصد افزایش پیدا می کند. عامل دوم این است که در واقع باروری کاهش مستمر در رسیدن به زیر حد جانشینی است. یعنی هر چه باروری در کشوری با سرعتی بیشتر کاهش پیدا کند و به سنین پایین تر برسد سرعت ورود آن کشور به دوره سالمندی بیشتر می شود. عامل سومی که در سالمندی جمعیت تاثیر دارد در واقع انباشتگی سنی است که در کشور ما رخ داد. یک افزایش ناگهانی در جمعیت داشتیم که الان انباشتگی آنها در سنین جوانی است و یک دهه و دو دهه دیگر در سنین میانسالی است و بعد این انباشتگی جمعیتی به دوره سالمندی ورود پیدا می کند.

این استاد جمعیت شناسی با اشاره به اینکه زمانی سالمندی به یک مساله تبدیل می شود که افراد سالمند بیمار و یا معلول شوند، افزود: این معلولیت ها می تواند آزار دهنده باشد. این معلولیت ها به دلیل سبک زندگی است و سبک زندگی هم به سبک تغذیه و فعالیت های فیزیکی و فعالیت های اقتصادی اجتماعی و کاری بستگی دارد. یعنی شما باید کاری کنید که افراد سالم پیر شوند و سالمند پیر شدن سبب می شود مسائل و مشکلات آنها کمتر شود.

مشفق با بیان اینکه مساله بعدی، امنیت سالمندی است، تصریح کرد: ما فکر می کنیم سالمندان در خانواده و در محیط خانواده احساس امنیت می کنند هر چه احساس امنیت بیشتر باشد مسائل و مشکلات سالمندی کمتر می شود و این امنیت از طریق این که ما تبعیض سنی را در زمینه کار، خانواده و در فرهنگمان علیه سالمندان کاهش دهیم سبب می شود جایگاه و منزلت سالمندان حفظ شود. این فرهنگ باید در کشور رواج پیدا کند که فردی که بازنشسته شد نباید به کسی تبدیل شود که چیزی نمی داند و اعتبار و جایگاه دیگر ندارد چون کار وی هویت وی است و در دوره سالمندی باید برای بازنشستگان حامیان خوبی باشند و آنها را با حقوق اندک رها نکنند. بنابراین دولت با نادیده گرفتن بحث سالمندان سبب می شود مسائل و مشکلات سالمندی افزایش پیدا کند. دولت باید مساله سالمندی را درک کند و اگر ما چشمان خود را بر این مسائل ببندیم باید تاوان بسیاری از مسائل را در آینده پرداخت کنیم.

برای جامعه‌ای که قرار است پیر شود چه برنامه‌هایی داریم؟

حالا که جمعیت کشور به سمت پیری حرکت می‌کند اگر از همین زمان فکر مناسبی برای آنها نکنیم قطعا در سال های نه چندان دور با مشکلات متعدد و بحران های جدی روبه رو خواهیم شد.

علامه رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان سازمان بهزیستی کشور بیان کرد: باید برای رفاه سالمندان فکری کرد، تا کی با برنامه‌های موجود می‌شود به وضعیت فعلی سالمندان رسیدگی کرد؟ زیرساخت‌های کشور آماده پدیده سالمندی ۲۰ تا ۳۰ درصد شده است؟ اگر با همین زیرساخت‌ها در سال‌های آینده دچار بحران می‌شویم، پس تمام مسئولان کشور در سیاست گذاری‌های سالمندی برنامه‌ریزی کنند.

وی افزود: متن سند ملی سالمندان کشور پس از سال‌ها انتظار در ۳۱ شهریور ماه در دسترس دستگاه‌های عضو شورای ملی سالمندان قرار گرفت، متأسفانه برخی از اختلافاتی که وجود داشت کنار گذاشته شد. این سند با امضای رئیس سازمان برنامه و بودجه و رئیس شورای ملی سالمندان کشور به دستگاه‌های مربوطه ابلاغ شد.

رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان سازمان بهزیستی کشور گفت: امیدواریم بتوانیم سال ۱۴۰۰ با توجه به محدودیت زمانی که وجود دارد برنامه عملیاتی اجرای این سند را آماده کنیم و سال آینده برنامه‌های حوزه سالمندی کشور انسجام یابند.

همچنین فراکسیون سالمند در مجلس به راه افتاد، سلمان نژاد دبیر اجرایی فراکسیون سالمندان مجلس شورای اسلامی درباره اهداف این فراکسیون، گفت: این فراکسیون مانند بسیاری از فراکسیون‌هایی که در مجلس وجود دارد نیاز بود چراکه موضوع سالمندان یک موضوع چند بعدی است و اکثر دستگاه‌های اجرایی در این خصوص فعالیت‌های مختلفی دارند.

وی با اشاره به اینکه این فراکسیون ایجاد شد تا به صورت مستقل با دستگاه‌های خارج از مجلس در این حوزه فعالیت کنند، افزود: قوانین در خصوص

سالمندان کم است، سهم سالمندان در جمعیت کل کشور ۱۰ درصد است که رقم کمی هم نیست و ناهماهنگی موجود در بین دستگاه‌ها با راه اندازی این فراکسیون حل خواهد شد. همچنین سالمندان تا امروز متولی خاصی نداشتند.

دبیر اجرایی فراکسیون سالمندان مجلس شورای اسلامی بیان کرد: سند ملی سالمندان ایجاد و امسال این سند به تمامی دستگاه‌ها ابلاغ شد که برای اجرای این سند نیاز به قوانین جدیدی است و مجلس با قانون گذاری در این خصوص می‌تواند دستگاه‌های اجرایی را برای انجام وظایفشان که در این سند تعریف شده، مجاب کند.

سلمان نژاد با اشاره به اینکه کشور ما کشور جوانی است، گفت: با پدیده سالمندی به تازگی روبه رو شده ایم بر خلاف کشورهای توسعه یافته که ۱ تا ۱.۵ قرن با این موضوع درگیر هستند ما به تازگی درگیر شده ایم اگر دقت کافی در این مورد داشته باشیم می‌توانیم در بحث درآمدی، سلامت، معیشت و... سالمندان رسیدگی کنیم.

وی گفت: این فراکسیون راه اندازی شد تا مجلس با کمک دبیرخانه شورای ملی سالمندان و دستگاه‌های اجرایی اقدامات اصلاحی برای بهبود کیفیت زندگی سالمندان داشته باشد.

حرکت جمعیت به سمت سالمندی باید برای ما یک چراغ قرمز باشد و برنامه ریزی درستی در این خصوص انجام شود چراکه اگر با زیرساخت‌هایی که در حال حاضر موجود است پیش برویم در سال‌های آینده قطعا جمعیت سالمند ما شرایط مطلوبی را تجربه نخواهند کرد و زندگی راحتی نخواهند داشت و مشکلات موجود در جامعه فشار مضاعفی بر مشکلات جسمانی و روحی آنها در سن بالا خواهد داشت.

منبع: باشگاه خبرنگاران جوان